

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorica, Riva Piazzetta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina L. 1.500
Letna naročnina L. 3.000
Letna inozemstvo L. 4.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXIII. - Štev. 32 (1163)

Gorica - četrtek, 12. avgusta 1971 - Trst

Posamezna številka L 80

Razkroj Zapada

Svetovni zgodovinarji so posvetili mnogo razprav vzrokom, ki so povzročili razkroj grške kulture in razpad rimskega cesarstva. Tako piše npr. Gibbon, da je rimski cesar Decij (3. stol. po Kr.) »kmalu spoznal, da je nemogoče vzpostaviti staro veličino Rima, če se prej ne obnovi javne morale, potrdi starih načel in izročil ter ne vrne zakonitosti njene veljave. In končno je prišlo tako daleč — pravi Gibbon — da je mogel vsak učitelj, bodisi resnice ali laži, vsak oblikovalec poštene ali zločinske družbe, z lahkoto množiti svoje pripadnike.«

NIXONOVE SLUTNJE

Zdi se, da ima ameriški predsednik Nixon ta propad rimskega imperija pogosto pred očmi. Tako je pred nekaj tedni v javnem govoru izrekel vprašanje, ali ne čaka Zdrženih držav Sev. Amerike usoda starega Rima, ki se je razblinil v lastni nemoralnosti.

»Ko opazujem naspol klasično arhitekturo ameriških javnih poslopij — je dejal — se mi zdi, da jih vidim prestavljene v Rim in v Grčijo, pa se zamislím, kaj je ostalo od obeh veličastnih civilizacij. Ko sta postali bogati, sta izgubili voljo do življenja, do napredka, do izboljšanja, postali sta plen propadanja, ki je obe civilizaciji uničilo. Združene države se bližajo tej točki.«

Nixon ima prav, če trdi, da se Severna Amerika bliža tej točki. Mladí rod se vedno bolj predaja mamilom vseh vrst. V njih išče beg iz tega sveta. Jasno je, da je tej mladini malo mar, ali bo Sev. Amerika bitko s komunizmom v Južnovzhodni Aziji dobila ali izgubila. Njej je to vseeno. Hoče mir za vsako ceno, kajti domovinska ljubezen zanjo ne pomeni nič.

V OBJEMU MAMIL

Kar neverjetno se sliši, da v Združenih državah 24 do 40 odstotkov dvanajst let starih otrok že uživa mamila. Ko so trije znanstveniki v Bostonu potrebovali mlade dijakke za svoje poskuse, so iskali dva meseca, da so končno našli devet dijakov, ki še niso uživali mamil.

Najbolj znana mamila so marijuana, opij, morfij, hašiš, heroin, kokain in opoj LSD. Marijuano pridelujejo pred vsem v Maroku, središče njene trgovine pa je Buenos Aires. Marijuana je od vseh mamil najbolj priljubljena. Od 400.000 kg na leto prodanih mamil se samo marijuane prodaja 335.000 kilogramov.

Opij je prastaro mamilo, ki ga proizvajajo zlasti v Turčiji in na Kitajskem. Iz njega izdelujejo morfij in heroin. Zlasti heroin mladina zelo cení.

Hašiš je mamilo, izdelano iz indijske konoplje, meskalin iz mehiškega kaktusa, kokain pa iz zeli koka, ki raste v južnoameriških Andih. Z imenom profesorja Timothyja Leary je povezan opoj LSD (iz acidum lisergicum), po njegovih besedah sredstvo za »novo pojmovanje življenja«. S tem so v glavnem našeta imena, ki so v čišlih med mladino, ki išče »nov svet«.

Učinki mamil so različni. Nekateri kot marijuana zasanjajo človeka v čudežni svet, drugi netíjo strasti, tretji pobsesno uživalec, četrti ga uspavajo.

Samo v New Yorku je okrog 200.000 ljudi, ki so predani mamilom, in večina od teh je pod 18. letom starosti. Zdravnica dr. Densen Gerber, mati treh otrok, pravi, da bomo morali odpisati vso sedanjo generacijo, češ da že vsi mladi uživajo mamila. Šestnajstletni pohujša dvanajstletnega, in ta osemletnega.

Zaradi prevelike doze zaužitih mamil je vedno več smrtnih primerov. Tako je leta 1969 umrlo v New Yorku okrog 800 ljudi, ker so zaužili preveč heroína. In če že ne umro, jim stalno uživanje droge počasi zastruplja organizem, predvsem pa zmaliči značaj. Uživalec so v iskanju svoje hrane čudovito iznajdljivi in obenem nemoralni do skrajnosti, posebno tisti, ki ne morejo več živeti brez omane. Za dosego mamila so pripravljeni prodajati svoje telo, kraliti, goljufati in tudi ubijati.

KJE NAJTI RESITEV

Ugledni znanstveniki priznavajo, da ne vidijo trenutno rešitve, kako biti v Sev. Ameriki kos temu problemu. Vendar so vsi soglasni v tem, da je treba mladino vzgajati k pravi vrednotam. Otrok ne preide v težavo, ko začne uživati mamila, ampak jih je začel uživati, ker je že bil prej v čustvenih težavah. Zato je treba že prej spoznati, kaj otroka vzemirja.

V tem prizadevanju si morajo podati roke vsi: starši, vzgojitelji in mladina sama. Ljubeč dom, trdna osebnostna in moralna vzgoja, resno delo, jasni pogledi, veliki ideali, organizacijska dejavnost, vse to lahko reši mladi rod.

To je trenutno najvažnejši severnoameriški problem, pa tudi vseh zahodnih narodov s krščansko kulturo. Življenjski materializem je težje premagati kot svoj čas nacistične in fašistične armade, kajti te vrste zmago je mogoče doseči le z obnovitvijo javne morale ter uveljavitvijo starih načel in izročil.

Nixon se zaskrbljuje sprašuje: »Bodo ZDA spet postale moralno zdravi narod?« Stari Rim mu daje negativen odgovor. Le tisto krščanstvo, ki je prekrvasilo razkrajajoči rimski imperij, lahko reši tudi Sev. Ameriko pred moralnim propadom. Toda, ni tudi ono bolno v njenih članih? Pokoncilski zmede kažejo na to, da bo morala tudi Cerkev skozi pot krize. Le da nje peklerska vrata ne bodo premagala. In to je za propadajoči Zapad edina svetla točka v njegovem razkroju.

—ej

Vojaško strahovanje v Bengaliji

»Odločili smo se pomesti v Vzhodnem Pakistanu (tj. v pakistanski Bengaliji) z vsakršno vneto po odcepitvi, pa čeprav bi bilo za to treba pobiti dva milijona ljudi in vladati to pokrajino kot kolonijo trideset prihodnjih let.« izjavljajo vojaški poveljniki v Dakí, ki je glavno mesto Vzhodnega Pakistana.

Zrtve vojaškega strahovanja niso samo Indijci, ki sestavljajo deset odstotkov od 75 milijonov prebivalcev pakistanske Bengalije, temveč tudi muslimani, ki so hoteli 26. marca letos ustanoviti samostojno republiko Banglo Deš. Obe strani sta skupno pobili četr milijona ljudi, pri čemer pa niso vštete žrtve lakote in kužnih bolezni.

Komandant Bašir je časnikarju londonskega »Sunday Timesa« takole po svoje razložil položaj: »To je vojna med verniki in neverniki (verniki so muslimani, op. ur.). Tukajšnji ljudje imajo muslimanska imena, a v bistvu so hindujci. Zato jih bomo pobijali naprej. Tisti, ki bodo ostali, bodo pravi muslimani, ki jih bomo naučili tudi po urdujsko govoriti.« (Jezik urdu se govori v Zahodnem Pakistanu, medtem ko je v Vzhodnem v rabi bengalščina.)

Pakistanska vojska je sklenila, da bo šla s svojim pustošenjem do konca. Tri divizije vojakov, neusmiljenih v svojih kakí uniformah in z avtomatičnimi puškami v rokah, krožijo po deželi. Kjer so oni, ni videti Bengalcev.

Zaradi popolnega uničenja preskrbovalne mreže grozi lakota. To pakistanskih oblasti ne vznemirja. Visok oficinar je dejal: »Lakota je sad bengalskih sabotažnih akcij. Naj kar umirajo! Tako se bodo prej spametovali.«

Vojska ne bo odšla. Izvajala bo vladno politiko, ki sloni na teh predpostavkah: Bengalec je treba prevzgojiti v pristni muslimanski veri. Šele potem bodo izginile težnje po ločitvi. Indijce je treba pregnati ali pobiti, njih premoženje pa izročiti obubožanim muslimanskim srednjim slojem. Res Indijce prganjajo od vasi do vasi, od hiše do hiše, in ko jih dovolj zberejo, se morajo moški sleči, da se ugotovi, če so obrezani kot muslimani. Nato jih na mestu pobijejo, tovarnjaki pa njih trupla odpeljejo v noč...

Arabsko prerokanje z Moskvo

ska zveza, sama pa pošiljala v deželno orožje.

NEPRICAKOVAN ZAPLET

Potem pa se je zataknilo. V Sudanu je prišlo v juliju do vojaškega udara. Bil je eden v vrsti se ponavljajočih, a vendar različen od prejšnjih. Očividno se je izvršil z blagoslovom Moskve, skuhal pa na bolgarskem veleposlaništvu v Hartumu. Major El Ata naj bi ob pomoči komunistične stranke, najmočnejše v arabskih državah, državo obrnil čim bolj na levo in preprečil, da bi se Sudan priključil arabski zvezi držav, v kateri so že Egipt, Libija in Sirija.

Ze dan po tem udaru, 19. julija, je Vinogradov, sovjetski poslanik v Egiptu, priporočil egiptovskemu predsedniku Sadatu, naj novi režim v Sudanu takoj prizna. Toda Sadat ga ni poslušal. Skupaj z Gedafijem, močnim možem Libije, je storil ravno nasprotno: pomagal je strmoglavljenemu generalu El Nimejriju znova priti na oblast.

Razjarjeni Nimejri je potem storil svoje: v nekaj dneh je po naglem postopku dal obsoditi na smrt večino zarotnikov, pa še glavnega tajnika sudanske komunistične stranke Mahdžuba. Spet se je oglašil Vinogradov ter pozval Sadata, naj posreduje pri Nimejriju za življenje na smrt obsojenih. Toda Sadat ga ni poslušal. Nasprotno! Pred člani Arabske socialistične zveze je 24. julija ves ogorčen pokazal Vinogradovo pismo in dodal, da Egipt ne bo nikdar komunistična država in da tudi ne bo nikdar priznal nobene arabske države s komunističnim režimom.

Še več! Te dni so v Egiptu zaprli Mohamedina, enega tistih Naserjevih pristašev, ki je sodeloval pri zrušenju kralja Faruka. Mohamedin je namreč pripravil izjavo Splošne delavske egiptovske zveze, v kateri se obsoja protikomunistična dejavnost sudanske vlade.

Sudanski predsednik Nimejri pa je s svoje strani tudi nenavadno ostro nastopil zoper Sovjetsko zvezo. V javnem govoru je dejal, da je Sovjetska zveza imperialistična dežela ter se je svečano obvezal, da bo »izkoreninil komunizem iz Sudana. Ne bomo se pustili kolonizirati od Sovjetske zveze. Sovjeti si sicer umišljajo, da je Sudan država, ki jim sledi, toda mi jih bomo poučili, da imamo lastno osebnost.«

Sudan, arabska država ob sotočju Belega in Modrega Nila, postaja slaven po svojih nenavadnih, da ne rečemo nečloveških podvigih. Najprej je v enem dnevu izgnal nad 500 tujih katoliških in protestantskih misijonarjev. Povod: če so si hoteli arabski oblastniki podvreči črna plemena na jugu države ter jih pomohamedaniti in s tem poarabiti, je bilo treba odstraniti najprej njih prosvetitelje, to je misijonarje.

Odkar obstaja Sudan kot država, divja v njem tudi državljanska vojna v najbolj kruti obliki. Poldrugi milijon črncev je že bilo pobitih ali je umrlo na posledicah podhranjenosti ali se zateklo v sosednje črnske države.

Sudan je ves čas podpiral arabsko gverilo v sosednjih pokrajinah: v Eritreji zoper Etiopijo, v Čadu zoper črnsko vlado, v bivšem belgijskem Kongu zoper zapadno usmerjenega Combeja. Seveda je Sudan tudi vneto zagovarjal vojaški nastop zoper Izrael.

Sovjetski zvezi je bil take vrste Sudan všeč. Odgovarjal je njenim političnim in gospodarskim interesom. Poslala je v deželo na tisoče svojih strokovnjakov in tehnikov. Uredili naj bi namakalne naprave in povečali s tem proizvodnjo bombaža. Pokupila bi ga kar Sovjet-

Tej moriji oblasti pravijo »čistka« ter »prizadevanje za rehabilitacijo Bengalije.«

Sanje tistih, ki so leta 1947 razdelili Indijo v hindujski ter muslimanski del ter hoteli napraviti iz dveh po jeziku in mišljenju različnih pokrajin, ki sta tisoče kilometrov vsaksebi ter ju druží le muslimanska vera eno samo državo Pakistan, so se sedaj razblinile. Vzhodni Bengalci so postali kolonija Zahodnega Pakistana.

Konkordat ovira za imenovanje škofov

Spanija ima nekaj manj kot 70 škofij. Na podlagi dosedanjega konkordata med Spanijo in Sv. sedežem imenuje škofa Sv. sedež iz treh imen, ki jih predloži poglarar španske države. Tak način imenovanja je za naše čase nesmiseln in ne ustreza koncilskim določbam.

Sv. sedež se je nasproti španski vladi, ki noče razumeti znamenja časov, začel posluževati posebnega načina protesta: na izpraznjena mesta ne imenuje več pravih škofov, temveč samo še apostolske upravitelje s škofovskim posvečenjem. Celo Madrid je brez škofa. Vlada bi si želela dosedanjega pomožnega škofa v Madridu Camposa, Sv. sedež pa je imenoval toledskega kardinala za upravitelja.

Prihodnji teden naš list ne bo izšel

Kakor vsa podjetja, ki dajejo svojemu uslužbenstvu okrog praznika Vel. šmarna (15. avgusta - ferragosto) možnost počitnic, bo tudi naša uprava od petka 13. avgusta do ponedeljka 23. avgusta vključno ostala zaprta, da si lahko njeno osebje omogoči prepotrebne počitnice. Zato naš list v tednu po Vel. šmarnu, to je v četrtek 19. avgusta ne bo izšel. Svoje redno izhajanje bo obnovil v četrtek 26. avgusta. Prepričani smo, da bodo naročniki blagohotno ta izostanek razumeli in odobrili.

Ves sudanski tisk daje tem izjavam velik poudarek, zraven pa dodaja, da bi odhod sovjetskih strokovnjakov ne bil posebna škoda za sudansko gospodarstvo. Saj je tudi na Kitajskem proizvodnja narasla, ko se je razbilo kitajsko-sovjetsko sodelovanje. Sicer pa: saj so za pomoč na voljo še Kitajci! In kaj bi ti bolj z veseljem storili kot izpodrinili Sovjete iz Sudana? Poslanica Nimejrija na Maocetunga in Cuenlaja je tiha grožnja Sovjetski zvezi, naj se ne repenči, če v Sudanu prganjajo komuniste in njih sopotnike.

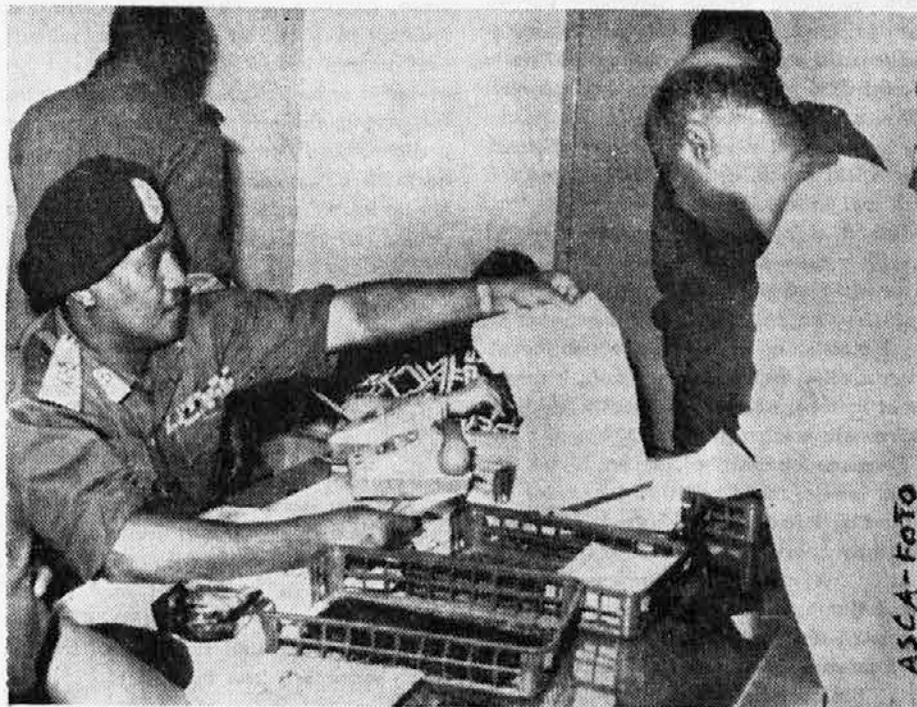
SOVJETSKI INTERESI

Smo torej na predvečer arabsko-sovjetskega razhoda? Menimo, da ne. Sovjetska zveza je vložila preveč svojega kapitala v arabski svet, da bi se mu mogla kar tako odreči. Tudi je njena vojaška navzočnost v Sredozemlju pogojena od sodelovanja z arabskimi državami.

Zato smo prepričani, da bo Moskva ta protikomunistični izbruh v arabskem svetu mirno pozrla. Svoje pristaše bo pustila na cedilu. Seveda bo v ozadju še naprej skušala rušiti sedanje protikomunistične režime v arabskih državah, a ne za ceno, da bi se odrekla svojim strateškim prednostim, ki jih sedaj uživa. Ne pozabimo: Sovjetska zveza je zunaj svojih meja predvsem imperialistična država, ki so ji arabski komunisti malo mar. So samo drobšč, ki ga uporablja za svoje imperialistične in vojaške namene. Prej ko slej bo napeto ozračje popustilo in spet se bo lahko zapisalo: »Potem pa vse tiho je bilo...«

Požar v Silosu

V starem Silosu ob tržaški železniški postaji je ponovno gorelo. Pred letom je v tej vsem Tržačanom dobro znani veliki zgradbi prvič izbruhnil požar, ki je uničil dve krili stavbe. Takrat je bilo videti ognjene zublje in dim daleč naokrog. Sedanji požar pa je uničil zadnje krilo stavbe ter vse, kar je ostalo v notranjosti od prejšnjega požara. Gasili so osem ur. Škode sploh ni mogoče oceniti, saj je stavba povsem prazna ter notranjost, kakršna je bila pred požarom, sploh neuporabna. Ima pa stavba izredno arhitektonsko vrednost in pomembnost. Vzrok obih požarov niso znani. Nekateri menijo, da požara nista izbruhnili slučajno, temveč namerno. Bogsigavedi, ali ne utegne imeti koristi kak magnat od tega, če bodo staro stavbo porušili.

General Nimejri pri zasliševanju glavnega tajnika sudanske komunistične partije Mahdžuba, kateri je bil nato od vojaškega sodišča odsojen kot izdajalec na smrt

Rušenje temeljev slovenske vernosti in narodnosti na Koroškem

Resna beseda k novi knjigi W. Mucherja

ZA ZMAGO ZGODOVINSKE RESNICE

Zdi se nam, da W. Mucher nima dovolj strokovne usposobljenosti in še manj lastnosti resničnega zgodovinarja: manjkajo mu nepristranost, resnicoljubnost, stroga pravičnost. Iz knjige je namreč več kot razvidno, da je avtor nemškega ultranacionalističnega mišljenja in bolesto pristranski: zanj je resnica samo to, kar je nemstvu v prid; vse, kar bi podprlo slovenske vidike, mu je dvomno, če že ne potvara in kleveta.

Ni res, pravi, da bi bili nemški škofje mučili sv. Metoda, četudi to trdi papež Janez VIII. v posebnem pismu: papežovo pismo je odjek Koceljvih laži! (str. 21). Ni res, dostavlja, da bi se bilagal freisinski škof Ano, ko je papežu trdil, da Metoda sploh ne pozna, čeprav mu je pozneje papež to laž ostro očital (str. 18). Nemški škof Vihing, tako trdi, ni tožil sv. Metoda v Rimu niti ni potvoril papeževega pisma, da bi sv. Metoda onemogočil na Moravskem (str. 138, 149). Če je dr. Grivec drugačnega mnenja (Fr. Grivec, Sv. Ciril in Metod, Celje 1964, str. 164), je v zmoti, je obrekljiv!

Je župnik Mucher neomajno zvest resnici? Kako, da potem zagovarja »zatajitev resnice«, ki jo je zagrešil celovski škof, ko je spremenil in izpustil cele odstavke iz skupnega pisma avstrijskih škofov v proslavo 1100-letnice prihoda sv. Cirila in Metoda na Moravsko? Zakaj niso smeli verniki celovške škofije slišati tistih resnic o svetih bratih, ki so jih vsi ostali avstrijski verniki slišali ob čitanju pastirskega pisma celotnega avstrijskega episkopata?

Mucher pravi, da je bilo potrebno vse to zamolčati, sicer bi te resnice bile na Koroškem »provokacija in razstrelivo«. S tem seveda priznava, da le ni ostal neomajno zvest resnici! Vse hujska je žalitev, ki jo je ob tej priložnosti izrekel na račun celotnega zbora avstrijskih škofov: »Take stavke je lahko zapisal samo ignorant!« (str. 123-125).

APOSTOL SVOBODE IN SAMOODLOČBE

Dalje Mucher trdi, da hoče biti apostol »svobode in samoodločbe«, zagovornik pravice, ki jo imajo vsi Korošci, da svobodno izražajo svojo voljo na volitvah, in še zlasti pravice, ki jo imajo starši, da svobodno odločajo, kako in v kakšnem jeziku naj bodo vzgojeni njihovi otroci.

Lepe so te besede, a kaj ko so krinka, ki zastira leglo laži! Vsi, in še prav posebno pripadniki narodnih manjšin, vemo, kako borna je »svoboda« in kako zlagana »samoodločba«, ki jo imajo narodne manjšine pri plebiscitih, ljudskih štetjih in pri ugotavljanju številčnega stanja narodnih manjšin. Vse te oblike glasovanja so tako spretne in zvljučno izpeljane, ustroj tako premeteno izdelan, na več ali manj viden način se uporabljajo grožnje, nasilje, moralni pritisk, da so izidli takšni, kot si jih je želela država: uradne prevare, ki naj ji služijo za osnovo nadaljnje raznarodovalne politike in za varanje svetovne javnosti.

O koroškem plebiscitu leta 1920 je zgodovina že spregovorila v smislu gornjih trditvev. Izidi ljudskega štetja leta 1951 pravijo, da je bilo tedaj na Koroškem 42.095 oseb, ki so se posluževale slovenskega običajnega jezika, leta 1961 pa samo še 25.472 oseb. Kako to, da je v borih desetih letih uplahnilo število Slovencev kar za skoro 17.000 ljudi? Leta 1946 je bilo na Koroškem 107 dvojezičnih šol, leta 1967 pa le 76. Od 9.930 otrok, ki so leta 1958 posejali obvezno dvojezično šolo, jih je leto pozneje, ko je stopil v veljavo prosluli Wenedigov šolski zakon, ostalo le 2.096, in od teh leta 1967 le še 1.767.

Odkod ti naravnost škandalozni padci števil v tako kratkih razdobjih? Ali niso ti uradni izidi pravcata obtožba avstrijske potjučevalne politike? Ali se ne skriva za temi številkami temno ozadje ustrahovalnega nasilja, načrtnega zavajanja k nezvestobi in torej neizrazne tragedije številnih slovenskih staršev in družin?

Poznamo obupni boj, ki ga bijejo koroški bratje, da bi rešili svoj narodni obstoj. Živeti hočejo, kot hoče živeti vsako živo bitje, ohraniti se hočejo kot posamezniki in kot manjšinska skupnost. Pravica do življenja in do obstoja je nekaj svetega, božji ukaz je! Tu pa je nekdo, ki jih je kot rajo obupance že zapisal smrti in ki jim pa zdaj zabičuje, da imajo vsi pravico svobodno hiteti smrti v naročje. To pravico, svobodno se odločati za samo-

mor, jim hoče zaščititi. Saj je tudi v tej samoodločbi, tudi v tej svobodni izbiri prava demokracija. Če pa bi hotela sama državna oblast prekiniti ta proces asimilacije in dati slovenski manjšini na Koroškem narodno zaščito, tedaj »bi to ne bilo demokracija, temveč samovolja, azijski despotizem, ki postopa v nasprotju z izjavljeno voljo prizadetih!« (str. 159).

W. Mucher se hoče prvenstveno boriti za pravico staršev, da se svobodno odločajo glede vzgoje otrok. Niti država nima pravice, siliti starše, da bi pošiljali otroke v zgolj slovensko ali v mešano slovensko-nemško šolo. Starši Južne Koroške so se povečini, kar za 84 odstotkov, odločili za zgolj nemško šolo (str. 156).

V veliko zadoščenje mu je, da se slovenski starši izneverjajo svojim narodnim dolžnostim. Žal, gre za dejstvo, ki ga ne moremo zanikati. Ne vpraša se pa — kot duhovnik bi se moral — kako je vendarle to mogoče, saj gre za ravnanje, ki je po svojem bistvu protinaravno, ponižujoče in nezdravljivo z dostojanstvom človeške osebnosti. Protinaravno je, ker nasprotuje zakonu samoohranitve in samoohranitve; ponižujoče je, ker vsebuje nezvestobo in zaničevanje lastnega pokolenja; nedopustno je, kajti zatajitev lastne narodnosti je greh zoper resnico, je laž. Krščanska morala vse to obsoja: obsoja same starše zaradi storjene nezvestobe, a še vse huje obsoja tiste, ki starše zavajajo k tej nezvestobi.

Le kdaj si kdo, ki je prisoben, svobodno voli uničenje? Kako je bilo s samoočistkami in z zahtevami po smrtni obsodbi na stalinskih procesih, je zdaj pojasnjeno. Gre torej tudi na Koroškem za žrtve psihičnega nasilja? Bo torej le res, da je nemška večina te starše obdelovala, dan za dnem, z zastraševanjem, s prikazovanjem slovenske manjvrednosti, z ugodnostmi, ki jih bodo imeli, če se zlijejo v nemško skupnost, tako da so se ti nesrečniki le odločili za narodni odpad.

Pa tu ni govora o kakem »svobodnem« odločanju, pač pa o »izsiljenem pristanku« nesvobodnih in moralno zlomljenih ljudi. V teh žrtvah psihičnega nasilja ne glejmo narodnih odpadnikov, ampak nesrečnike, živeče v prav tako nesrečnem in pomilovanju vrednem družabnem redu na Koroškem, ki ni zmogel, niti ne na strogo cerkvenem področju, zagotoviti koroškim Slovincem svobodni razvoj v spoštovanju njihovega človeškega dostojanstva. Vse to pa je zadnji vatikanski cerkveni zbor strogo obsodil!

»Človeško dostojanstvo zahteva, da se pri svojih dejanjih ravnamo po zavestnem in svobodnem odločanju, to se pravi osebnostno, iz notranje pobude in iz notranjega nagiba, ne pod pritiskom zunanega nasilja... Vse, kar rani neokrnjenost človeške osebe, kakor psihično nasilje, vse, kar ponižuje človeško dostojanstvo, je v resnici sramota, ki omadežuje tiste, ki se tako vedejo, hkrati pa kar najhuje nasprotuje Stvarnikovi časti« (Cerkev v sedanjem svetu, 17 in 27).

Gospodstviški župnik se na te nedvoumne obsodbe ne ozira. Čisto mirne vesti se proglašajo za zagovornika »obstoječega reda« na Koroškem, zanika, da bi imele oblasti pravico v čem kaj popustiti, in odkrito grozi tistim zavednim koroškim Slovincem, ki nočejo na pot narodne izdaje.

Takole grozi: Neslovenski Korošci dobro vemo, da bodo neučinkovite vse izjave o zvestobi Avstriji, ki jih dajejo sedanji predstavniki koroških Slovencev, kajti Jugoslavija se ne bo ozirala nanje, pač pa bo »ob prvi ugodni priložnosti zasedla vse one predele Južne Koroške, v katerih živi večji odstotek Slovencev in v katerih je večje število otrok prijavljenih k slovenskemu pouku (ali tudi samo k slovenskemu ve-rouku)« (str. 157).

Tisti torej, ki se javno priznavajo za Slovence in ki pošiljajo otroke v slovenske šole, so že skrivaj bodočega razcepa nedeljive Koroške in so možnostni državni izdajalci. Grožnja zadobi vse hujsko ostrino, ako jo povežemo z naslednjimi odstavki v knjigi. Tisti, tako pravi, ki so se odločili za nemštvo, so to storili, da bi sebi in svojim otrokom prihranili usodo, ki je doletela 300.000 Nemcev in poldrug milijon Slovanov, ki so jih poklali med zadnjo vojno v Jugoslaviji (str. 157-158). Kdor torej vztraja v zvestobi slovenstvu, tira Koroško v poplavo krvi in morije.

DR. RUDOLF KLINEC

(Konec prihodnjic)

Kongres „Cerkve v stiski“

V dneh od 28. julija do 1. avgusta je bil v Königsteinu pri Frankfurtu že 21. kongres »Cerkve v stiski«, ki je razpravljalo o krščanstvu in ateizmu. Med okoli 300 udeleženci je bilo tudi šest Slovencev: dva laika in štirje duhovniki. Med škofi, ki jih je bilo sedem, je bil papeški nuncij v Nemčiji Bafile, ki je prinesel papežev telegram z željami za uspeh kongresa, s pozdravi in posebnim blagoslovom.

Predavanja so podala najprej splošen pregled o pojavu ateizma, kot ga vidimo v sedanjem času (prof. dr. H. Pfeil, Bamberg), ki je končal z besedami Francoza Bermanosa: »Da so danes brezbožniki na svetu, ni nesreča sedanjega časa, pač pa da smo tako slabi kristjani.«

Pri pregledu ateizma na posameznih kontinentih je predavatelj dr. J. F. Thiel, St. Augustin, pod naslovom »Afrika, kontinent v razvoju« končal s priznanjem, da ateizma kot organizirane ideologije v Afriki ni.

Podobno je obdelal Louis De Boni, Brazilija, temo »Južna Amerika med diktaturo in revolucijo«, ko je pokazal razmere na Kubi, v Guatemali, v Čilu in Braziliji, kjer je povsod močna zahteva po socialni pravičnosti in kjer naj Cerkev postane Cerkev revnih, ohrani pa naj krščansko identiteto.

Pregled o Južno-vzhodni Aziji je podal dr. E. Kroker iz Königsteina v referatu »Vera in ateizem v deželah, ki so pod vplivom muslimanstva, hinduizma ip.« Dopolnil je njegovo predavanje P. W. Hunger SJ iz Bonna z vprašanjem, ali ima ateizem v Vietnamu kaj možnosti, da uspe. Končni odgovor je bil, da tudi tam ateizem kot tak ne bo zmagal.

Dr. P. Rother, Hilden, se je ozrl na verne in neverne v Sovjetski zvezi, kjer se vedno bolj kažejo težnje po svobodi, kar je skupna pot za kristjane in nekristjane.

Manfred Spieker D. Pol. München, je obdelal temo »Težnje humanizma v ateizmu na zapadu«. Zaključil pa je kongres dr. H. Gillenen, Berlin, s predavanjem »Ali opij za ljudstvo ali sol zemlje!« Temo je oprl

na sveto pismo in zaključil, da more le krščanstvo kot sol zemlje prinesiti pravo rešitev.

Kot druga leta, je tudi letos imel kongres posebne večere za ekumensko molitev, kjer so skupno molili pravoslavni, protestanti in katoličani; večera molitve za narode onkraj železnic in bambusove zaves se so se udeležili tudi Slovenci; pri nedeljski liturgiji vzhodnega obreda je pel zbor Romanos iz Essena, v katerem je nastopilo tudi šest otrok iz iste družine; bila je tudi razstava brezbožne propagande itd.

Ob koncu je kongres sprejel naslednje sklepe:

1. Ateizem je danes dejstvo, s katerim moramo računati tako v komunističnih kot v nekomunističnih deželah.

2. V deželah pod komunistično oblastjo ateizem silno propagirajo ter ni ne sedaj kot prej nikakršne verske svobode. Poročila in razprave o verskem in političnem položaju na posameznih kontinentih jasno povedo, da se morejo verske moči, ki so še pri življenju, ustavljati komunizmu.

3. V zapadnem svetu vedno bolj opažamo ateizem v teoriji in praksi. Ateizem pripravlja pot komunizmu in predstavlja nevarnost za človeške pravice. Čim bolj zapade človek praktičnemu ateizmu, toliko bolj izgublja čut za nečloveškost komunizma.

4. Ne moremo pričakovati kaj posebnege od nekaterih naporov sodobnih marksističnih teoretikov za posameznika. Vztrajanje na ateizmu obsoja te napore na neuspeh.

5. V duhu II. vatikanskega koncila zahtevamo od kristjanov vsega sveta, da se oddaljijo od vzrokov in vseh oblik ateizma in študirajo ter aplicirajo socialni nauk Cerkve. Odločilna pri tem sta duhovni apostolat in živo krščanstvo.

Kot kristjani ne moremo izpolniti svojih dolžnosti do sočloveka s samo miloščino. Še bolj moramo biti pripravljani na vidne žrtve. Le tako bomo mogli biti »sol zemlje«.

UTRIP CERKVE

Kaj ponižuje človeka

Pri skupni avdienci, ki je bila 28. julija, je sv. oče potožil, da toliko stvari v današnjem času ponižuje človeško dostojanstvo. Predvsem je obsodil nedostojno modo in neprimerne predstave. Širi se nemoralni tisk. Zaradi tega mnogi postajajo brezčutni za duhovne vrednote. In vendar, pravi sv. oče, ne smemo nikoli pozabiti, da smo ustvarjeni po božji podobi.

Bolni duhovniki v Lurdu

V začetku avgusta je Lurd obiskalo 250 bolnih duhovnikov iz Italije. Romanje je vodil kardinal Wright, prefekt duhovniške kongregacije. Bolni duhovniki so bili iz vseh delov Italije. Svoje romanje in trpljenje so posvetili prošnji za mir v svetu in v pomoč svetemu očetu pri vodstvu Cerkve. Romarji so se vrnili 5. avgusta.

Kaznovani redovnik

Franciškan Cosmos Desmond je napisal knjigo »Zapuščeni ljudje«, v kateri je opisal nevdružne razmere, v katerih živijo črnci v Južni Afriki. Zaradi te knjige je bil p. Desmond obsodjen na pet let hišnega zapore. Vsak dan se mora javiti na policijski postaji, običejejo pa ga lahko le starši in hišni zdravnik.

Armenski red mehitaristov

Armenski red mehitaristov ima že od leta 1701 na Dunaju svoj samostan. Ker je šel dosedanj generalni opat nadškof Mesrop Haborzian v pokoj, je bil na njegovo mesto izvoljen 64-letni Gregorij Manian, do sedaj profesor na redovni šoli v Carigradu.

Problemi dunajskih župnij

Na Dunaju je 147 župnij in samostojnih vikarij. 45% vseh župnij je v rokah redovnikov. Idealne fare bi bile tiste s 5.000 verniki, toda dejansko ima polovica dunajskih župnij po nad 10.000 duš. Kriza duhovniških poklicev postaja porazna. Skoraj polovica dunajskih duhovnikov je stara nad 60 let.

O znamenitih Slovincih

Slovenski tisk doma in na tujem je v zadnjih letih objavil že vrsto člankov o podvigih Slovencev v svetu. Eden prvih namenov teh člankov je bil razširiti zbiranje takega gradiva na ves svet in pri tem ustrezno povečati število sodelavcev in sodrušnikov pri tem težavnem, a nadvse potrebnem narodnem delu. Z veseljem lahko napišemo, da je »Slovenian Research Center of Amerika« ali Slovensko-ameriški raziskovalni center pri dosegu tega namena zelo lepo uspel, istočasno pa širši javnosti posredoval vsaj »predokus« slovenskih podvigov v svetu, predvsem še takih, ki so bili pred tem povsem neznan ali pa vse premalo poznani. Slovenski duh je snoval in ustvarjal domala v vseh deželah sveta in ta velika dela je treba proprijljivo prikazati kot pomemben slovenski doprinos k napredku civiliziranega sveta.

V zvezi s tem delom se je sprožilo tudi nič koliko vprašanj, ki jih dobivamo po pošti in telefonu domala vsak dan mi sami, poizvedbe pa prihajajo tudi na uradništva, knjižnice, knjigarne in razne druge ustanove v domovini, na mejah in v izseljenstvu. Razume se, da poleg vprašanj prihajajo tudi številne prošnje za gradivo, dodatke ali popravke in to iz tako različnih virov kot so sodelavci Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, razni muzeji, uredništva in tuji strokovnjaki, ali uredniški odbor spominke knjige, ki jo bodo izdali naši rojaki ob posvetitvi Slovenske kapele v Washingtonu. Dances bi želeli odgovoriti le na nekaj vprašanj, ki jih najbolj pogosto dobivamo.

V katerih jezikih bodo izšle te knjige? Prvo zajeto in skrbno dokumentirano knjigo te vrste nameravamo izdati v angleščini kot svetovnem jeziku. Ze doslej pa je več založb in ustanov prosilo za dovoljenje, da izda delo še v slovenskem jeziku. Ta dva jezika se zdita doslej gotovost, vendar nekateri ugledni rojaki iz Argentine že danes opozarjajo, da bo treba te publikacije izdati tudi v španščini. Vsaj v skrajšani obliki morda pridejo počasi na vrsto še pomnati v drugih jezikih.

Kdaj bo izšlo prvo večje delo te vrste v angleščini? Ker je odgovor na to vprašanje odvisen od številnih dejavnikov, je zelo težko natančno odgovoriti. Trenutno se ne vem, kakšne bodo moje pokliene

obveznosti v naslednjem letu, čeprav sem zaprosil za nekoliko lažji urnik na univerzi; niti še ne vem, ali bom moral opraviti večino prevodov dokumentacije sam ali se bo pridružilo še kaj več prevajalcev za dokumente v kakih dvanajst jezikih; tudi je nemogoče prerokovati, kako hitro bo tiskarna izpolnila svoje obveznosti, itd. Sodeč po izkušnjah s prejšnjimi knjigami upam, da bo izšla prva angleška knjiga o znamenitih Slovincih proti koncu leta 1972, morda kak mesec prej ali tudi kak mesec pozneje. Pribiti pa moram, da skoraj vsi naši sodelavci garajo z izrednim zagonom in požrtvovalnostjo. Če hočete samo en primer, naj navedem brazilskega sodrušnika Mira, ki se je peljal več sto kilometrov daleč, da je oskrbel sliko, ki je ni mogel dobiti po pošti. In sedemdesetletnemu sodrušniku ing. Ladu Khamu v Ljubljani ni nobena pot predolga, da prisrbi, kar potrebujemo.

Slovenski dirigent, ki je začel pisati svoje pismo v Buenos Airesu, ga potem nadaljeval v Limi, kjer je dirigiral, končal pa in odposlal iz Lincoln Centra v New Yorku piše med drugim: »Vaše publikacije bodo zelo dvignile slovenski ugled po svetu in narodno zavest v naši mladini. Morda je to nehalno delo, je pa zato tem bolj potrebno.« Skoraj isto nam je pisal g. ravnatelj Mohorjeve družbe, ko se je skupaj z mnogimi drugimi kulturniki zavel tudi za slovensko izdajo takih publikacij, češ da baš nekaj takega naša mladina nujno potrebuje.

To so le majhni drobec iz našega bogatega gradiva o podvigih Slovencev po svetu. Sam sem začel zbirati to gradivo pred osemnajstimi leti, ko sem delal kot zidarski pomočnik pri Kovačevih v Clevelandu, ob večerih pa hodil v šolo. Danes ima naše raziskovalno središče po vsem svetu razpredeno omrežje sodelavcev, od visoko kvalificiranih profesorjev in celo enoga bivšega rektorja, pa tja do navdušenih študentov, društvnikov in rodoljubov vseh mogočih poklicev. Čeprav v člankih zaradi pomanjkanja prostora in časa navadno navajamo le nekatere najbolj izrazite osebnosti, bodo v naših zavednih knjigah vsaj na kratko omenjeni tudi vsi drugi znani primeri nadpovprečnega uveljavljanja v svetu: v politiki n. pr. že občinski svetovalci, vsi župani, dr-

žavni in zvezni zakonodajavci, vsi višji upravniki, sodniki, itd. Vključiti želimo tudi vse naše med tujci priznane umetnike, pisatelje, igralce, športnike, prvake iz najrazličnejših področij, tovarnarje in velepodjetnike, prejemnike raznih nagrad, priznanj, častnih diplom, vojaških in drugih visokih odlikovanj, itd.

Zeleti bi naštetih vse slovenske univerzitetne profesorje kjer koli po svetu, vse naše vodilne raziskovalce in znanstvene delavce, vse tiste zdravnike, inženirje, arhitekta, unijske voditelje, itd., ki s svojim delom ali vplivom izstopajo (vodijo oddelke ali ustanove, publicirajo, gradijo nadpovprečne objekte, raziskujejo, so široko znani zaradi svojega dela in slično).

Tudi Slovence, ki se udeležujejo v tujem turizmu kot ravnatelji večjih potovalnih družb, lastniki večjih hotelov ali motelov, letovišč, itd., bi radi v posebnem poglavju vsaj na kratko opisali. Dodati bi želeli tudi vse slovenske posameznike in skupine, pokliene ali amaterske, ki so s svojimi izvajanji dosegli pomembnejše uspehe pred tujo publiko, n. pr. v tujih gledališčih, operah, na televiziji, itd.

V vsakem primeru potrebujemo življenjepis osebe ali opis skupine, kako primerno fotografijo in čem več dokumentacije, n. pr. poročila iz tiska (z navedbo lista in datuma), slike nagrad ali diplom, slike tovarn, izumov ali proizvodov, kopije patentov, itd.

Ogromno takega in podobnega gradiva že imamo, zavedamo pa se, da so povsod tudi še vrzeli. Te vrzeli bomo skušali mašiti še do konca tega leta, potem pa se bomo vrgli na rokopis prve obsežne angleške izdaje.

Ali še sprejemate gradivo? Da. Po zadnjem vabilu je prišel še tako velik val novega gradiva, da smo rok z veseljem podaljšali. Zeleti bi si seveda dobiti vse gradivo takoj, toda vse dokler ne bo rokopis zaključen, bomo še vedno sproti vstavljali dodatke ali novo gradivo. Kar pa bo prišlo prepozno za prvo izdajo, bo seveda moralo počakati na naslednje izdaje, ki bodo, upamo, v doglednem času sledile. Prosimo, da gradivo in naslove pošiljate na naslov:

Dr. EDI GOBEC

Department of Sociology
Kent State University
Kent, Ohio 44240, U.S.A.

Med umetnostjo in glasbo

Ko hodiš po toskanski deželi, lahko povsod srečuješ vrsto večjih in manjših mest in krajev, ki hranijo značilno lepoto nekdanje srednjeveške slave iz dobe komun, mestnih republik in »signorij«. Vsa važnejša mesta naravnost bruhajo izvalno lepoto davnih dni, na kar neprestano spominjajo cerkve, palače, muzeji, obzidja, značilni stolpi, ki opozarjajo turiste (zlasti teh je v vročih dneh največ po starodavnih in zatohlih ter skrajno ozkih ulicah) na to edinstveno okamenelo duhovno poslanico preteklosti.

Zato si ni mogoče zamišljati lepšega in posrečenejšega okvira za izbrane umetniške prireditve, namenjene predvsem oživitvi vrednot nekdanjih dob. Sem se harmonično uvršča tudi »glasbeno poletje« mesta Lucca, ki letos že peto leto nudi zahtevnemu občinstvu prave redkosti, zaradi katerih je vredno pretrpeti tudi nekoliko mučne vročine, ki se je v teh dneh pojavila v Toskani.

Ni čudno, da se je prav Lucca postavila ob stran že drugih italijanskih mest, ki sloviijo po glasbenih poletnih festivalih. Ali ni bilo prav tu doma veliko glasbenikov, ki že od renesanse sem dajejo s svojimi imeni bogat prispevek glasbeni zgodovini, da omenim le glavne: Geminiani, baročni mojster sonate, Boccherini, eden izmed glavnih komornih skladateljev klasične, operna mojstra Catalani in Puccini. Rojstna hiša slednjega je prav v središču mesta, a mimoidoče opozori na to le skoraj na skrivnem mestu vzdana plošča. V hiši sami pa sploh ni več sledu o skladateljevemu domu.

Ob ogledu splošnega sporeda te prireditve dobi človek hitro vtis, da gre predvsem za festival komorne glasbe s kvarteti, kvinteti, solisti, komornim in edinim simfoničnim orkestrom (bolgarska filharmonija iz Ruž). Med prvaki solisti pa srečamo ime znamenitega Borisa Christoffa.

Ne mislim se seveda ustavljati ob celotnem poteku glasbene manifestacije. Rad bi le zabeležil nekaj vtisov o koncertnih večerih tega festivala, katerih sem se sam udeležil. Na treh koncertih sem imel priložnost podoživljati tri različne glasbene dobe: renesanso, barok in klasiko. Če začnem od zadaj, naj omenim, da je z Mozartom, Haydnom in Boccherinijem nastopil slovit Italijanski kvartet. Za koncert sam so prireditelji prav primerno izbrali razsežno palačo Mansi. Z baročnimi avtorji (Telemann, Vivaldi, Geminiani, Marcello, Haendel) sta se predstavila znana solista flautist Severino Gazzeloni ter čembalist Bruno Canino. Ne bi se še posebej ustavil ob teh koncertih, čeprav zaslužita vso umetniško pozornost in priznanje. Sam bi raje bežno osvetlil pomen koncer-

ta renesančne glasbe mojstrov, ki jim je bila Lucca domovina v vsakem pomenu.

Na tem elitnem koncertu so sodelovali vokalni kvintet iz Milana ter antični instrumentalisti z renesančnimi glasbili (lutnja, psalterij, viola da gamba, kornet ob spremljavi čembala). Težko je v nekaj besedah prikazati vso skrito lepoto davne glasbe, ki morda ušesu nevesčega poslušalca zavzame nekam tuje, včasih celo ostro ali odvratno. Ta glasba je v posvetni obliki nastajala na dvorih renesančnih knezov, polna pristne vredine in razigranosti (prireditelji niso zaman izbrali za ta koncert vile Guinigi, ki je pravi spomenik nekdanje vladarske rodbine v mestu, poleg tega pa danes državni muzej). V škofjskih rezidencah ter v samostanih pa so doživljale krst cerkvene skladbe od motetov do himn. Skladatelji teh dob, ki so zlasti delovali v mestu že od 14. do 15. stoletja, v dobi »Ars Nova«, so skušali viliti svojim skladbam vso dušo časa, ljubili pa so tudi že izrazito programsko glasbo (kot npr. v delu skladatelja Guarnija »Sopra la battaglia« — canzone da sonare, za same instrumente z mehko-rezjim vodilnim glasom blestečega korneta).

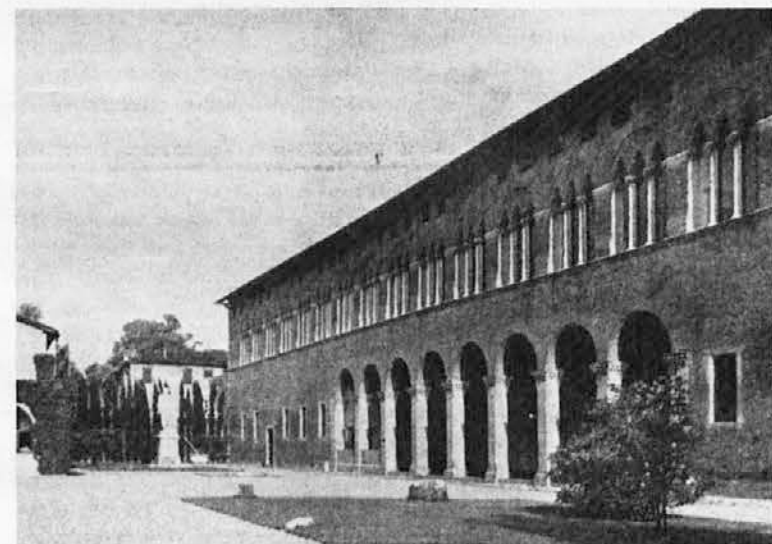
Vsekakor lahko tudi danes nekoliko pripravljeno poslušalec izluči iz celotnega muzikalnega tkiva marsikaj navidezno dolgočasnega glasbenega stavka, v katerem prevladujejo kvarte in kvinte in stalni polifonski odnos, obilo neminljive lepote in plemenite duhovnosti, ki je bila lastna renesančni cerkvi na tudi posvetni glasbi. Celotni koncert je imel še to glasbeno zgodovinsko odliko, da je doživel v glavnem same prve izvedbe v zadnjem času odkritih skladb iz te dobe. Glavno zaslugu ima za to umetniški vodja in dirigent komornega orkestra mesta Lucca Švicar Herbert Handt, sam vesten revizor in izvajalec mnogih predstavljenih skladb.

* * *

Ko sem se v odmoru sprehajal in iskal hladu med vodnimi curki lepo gojenega parka in občudoval bogotno Luno, na katero je prav takrat spot stopila človeška noga, mi je nehote stopil v spomin veliki Kepler. Saj je prav ta genialni duh v dobi renesančnih glasbenikov, tvorcev zgoraj navedenih harmonij, sam izdelal čudovit filozofski nauk o harmoniji in mu bil zvest v intuiciji svojih velikih zakonov nebesne mehanike, ki so omogočili tudi sodobne podvige vesoljcev. In prav zato so mi tisti večer postale renesančne melodije še bolj življenjske, sodobne, pomnljive.

Andrej Bratuz

Širite „Katoliški glas“

Lucca: srednjeveška vila Guinigi iz XIV. stoletja

C. P. (1) Zeleni raj ob Savi

Počivalnik, upokojeni uradnik, je imel navado reči, da je on sam daleč naokoli najboljši športnik. Nameščenka Marjanca je imela fine smučke. Vsako zimo enkrat je oblekla plavo žametasto obleko z neizogibnimi hlačami ter s smučmi na ramah v ženinovi družbi šla v hribe. Ali je to šport? Seveda je. Zimski šport. Ampak upokojeni uradnik Počivalnik se je takemu športu smejal. Športnega konjička je treba trenirati vsak dan. Počivalnik ga je treniral. Navadno še dvakrat na dan. Če je ob slabem vremenu bila nevarnost, da Počivalnika strela zamenja s kakšnim slabim strelcovdom, ali če je bilo kakor iz skafa, tega seveda ni mogel storiti. To so pa bili redki časi.

Sprehod je kakor knjiga. Ali kaj lepega ali pa rajši nič. No, pameten sprehod je zmeraj nekaj lepega. Če imaš izbiro, tem bolj. Počivalnik, ki se je pred nekaj leti

preselil iz mesta na vas, je obhodil že vso okolico svojega novega bivališča ter jo imel strokovnjaško ocenjeno. Najljubši mu je nazadnje bil košček savskega brega, kjer ravnina pada k Savi v dveh terasah.

Sicer pa ta Počivalnikov zemeljski raj res ni bil dolgočasen. Na vrhnji terasi stoji pod vaško cesto kmečki dom, v njem mlad gospodar, mlada gospodinja in majhna punčka, zraven pa njive, travniki in gaji. Na spodnji polici tik nad Savo spet njive in travniki in gozd ter rob obraščene ali pa neobraščene rečne brega. V tem zelenem kotičku najde romantična duša vsega, kar si more poželeti. Vsak dan drugače obarvana deroča reka, zdaj večja zdaj manjša, tu brzice, tam tolmuhi, obrežne džungle, v vodo nametane skale, stezice in kolovozi po polju in po travnikih in gajih, zraven pa od časa do časa družba kake srne ali fazana ali divje race ali jerebice; če drugega ne, pa gola-ba, divjega ali domačega, ter vran ali kavki in še kakšne šoje ali žolne ali drugih zastopnikov manjšega živalskega, zlasti ptičjega sveta. Škoda le, da sekira tu pa tam v teh gajih ali obrežnih džunglah

Kulturno srečanje na Matajurju

Prvo kulturno srečanje štirih narodov, ki je bilo preteklo nedeljo 8. avgusta na planini malo ven iz vasi Matajur, je popolnoma uspelo. Organizirali so ga slovenski beneški duhovniki in društvo »Ivan Trinko« iz Cedada, pomagali pa so še člani Društva izseljencev Beneške Slovenije.

Približno ob peti uri popoldne se je pričela koncelebrirana sv. maša, ki so jo opravili domači župnik iz Matajurja Paskval Gujón, Emil Cenčič iz Gornjega Trbilja, Marij Lavrenčič iz Stoblanka in Zdravko Birtič iz Dreke. Berila so bila brana v slovenščini, italijanščini, furlanščini in nemščini, ostale molitve pa v latinščini. Med mašo je pel zbor »Rečan« iz Ljes pod vodstvom tamkajšnjega kaplana Rina Markiča.

Srečanje je po maši odprl občinski svetovalec iz Brda (Lusevera) dr. Viljem Černo. »Zbrali smo se danes — je dejal —, ker želimo biti spoštovani in ker hočemo, da se konča s teptanjem naših pravic ter se da vsakemu, kar mu pripada.«

Na odru so se nato zvrstili štirje zbori. Prvi je nastopil že omenjeni zbor »Rečan« s tremi beneškimi pesmimi, za njim pa »Briški oktet« iz Dobrova v jugoslovanskih Brdih ter moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice, vsak s tremi pesmimi, nato pa še zbor s Koroške, ki je zapel dve slovenski in eno nemško pesem.

Nato je povzel besedo župnik Emil Cenčič. Na uvodu je poudaril, da so beneški Slovenci zadnja vejica slovenskega naroda, ki so se vključili v italijansko državo prostovoljno s plebiscitom. Tej državi so ostali zvesti, čeprav bi zaradi neumne politike — zlasti od nastanka fašizma dalje — nekateri radi videli, da bi se beneški Slovenci odpovedali slovenski narodnosti in zatajili slovenski jezik, tradicije in značaj.

»S teh matajurskih višin še enkrat zahtevamo — je govornik dejal —, da se nam priznajo naravne pravice ter pravice, ki nam pripadajo že po italijanski ustavi in se zatre fašistični duh, ki od časa do časa zastruplja naše mirno življenje. Danes so se zbrali Slovenci, Furlani, Italijani in Nemci, da bi bili zdru-

ženi v molitvi in v kulturni prireditvi. Cerkev in kultura imata lahko pri združevanju ljudi, različnih po narodnosti in izročilih, važno vlogo. Pomagata nam tudi v drugih odkrivati dobre lastnosti in vrline. Cloveštvo je ena sama velika družina, v kateri ne bi smelo biti manj razvitih, tlačenih in šibkih, temveč bi morali biti vsi prijatelji in bratje.«

Za župnikom Cenčičem sta spregovorila še pokrajinski odbornik Specogna in predsednik društva »Ivan Trinko« iz Cedada Izidor Predan. Slednji je označil smisel srečanja na Matajurju kot željo poglobiti ljubezen med sosednjimi ljudstvi. Vsestransko sodelovanje naj bi prispevalo k utrditvi miru na tem koncu sveta. Beneška Slovenija je kot nalašč ustvarjena, da bi izvrševala poslanstvo mostu med sosednjimi narodi. To zgodovinsko vlogo bi morali razumeti predvsem predstavniki naših oblasti in delati na to, da se dežela reši iz tradicionalne osamljenosti.

Po tem govoru sta nastopila še pevska zbor »Posočje« iz Tolmina in »Oton Zupančič« iz Standreža, za zaključek pa se je predstavila folklorna skupina iz Rezije s svojimi posebnimi plesi. Zal je nato dež udeležence prireditve prehitro razgal. Na sporedu je bilo namreč še veselo rajanje ob zvokih ansambla »Beneški fantje«.

Med občinstvom je bilo opaziti tudi deželnega poslanca dr. Draga Stoko, jugoslovanskega konzula iz Trsta Dragotina Zvaba, poslanca Škerka in vrsto prosvetnih delavcev iz Trsta, Gorice, Koroške in Slovenije.

Volitve v samostanu Stams

15. julija so bile v cistercijskem samostanu v Stamsu pri Innsbrucku volitve novega opata. Slovenec dr. Bernard Slova, ki je do sedaj upravljal samostan, je imel vse izgleda, da bo postal novi opat. Ker pa se je že vnaprej izrekel proti svoji izvolitvi, so nato člani samostana izvolili za novega opata priorja iz Untermaisa v Meranu p. dr. Pija Pfurtschellerja. Novi opat je star 41 let. Dr. Slova pa bo še naprej ravnatelj samostanske gimnazije.

Turistične nevšečnosti

V poletju potuje skozi kraje na Tržaškem veliko tujcev z lastnimi vozili. Dnevno se nabirajo vrste avtov pred tržaško železniško postajo, na križišču pred kamonomolom proti Bazovici, v Bazovici sami, kakor tudi na številnih drugih cestnih križiščih. Zakaj vse to?

Turisti, zlasti Angleži in Francozi, potujejo predvsem v Istro in Dalmacijo. Vsi so opremljeni z jugoslovanskimi zemljevidi, na katerih so kraji pisani po slovensko ali hrvaško. Tako Postojna, Ljubljana, Rijeka. Ko pa preidejo mejo na Tržaškem, se srečajo z italijanskimi imeni istih krajev, ki jih na zemljevidih ne najdejo! Tako sem moral pred dnevi razlagati tujcu, da »confine« ni nobeno mesto, ampak meja; da Fiume je Reka itd. Če bi tisti, ki so odgovorni za ta cestna znamenja slišali, kako so tujci zaradi tega nevoljni, bi te kažipote hitro popravili.

Bilo je pred dnevi zvečer, ko se je po Bazovici lovila skupina Angležev, namenjena v Dalmacijo, pa so jo udarili proti Lokvam, ker na odcepu ni nobenega zna-

menja in kažipota. Nič čudnega, da so robantili »stupid...«

Pa še na nekaj moramo opozoriti. To so vedno sporne napisne tablice o službi božji, ki jih je postavila tržaška turistična ustanova tudi pred tistimi cerkvami, kjer je samo slovenska služba božja, tablice so pa samo v italijanščini. Pred časom sem bil priča, ko so se po končani službi božji italijanski verniki-turisti jezili, zakaj Slovenci ne odstranimo teh tabel, ker zavajajo italijanske vernike, ki slučajno pridejo v vas in gredo k maši in pridigi. Mislim, da bi s tem demokratičnemu mišljenju in resnici samo ustregli.

Ko smo že pri napisnih tablicah pred cerkvami, naj omenim, da slovenske vernike zelo moti, da v svetišču na Vejni ne prenesejo niti slovenskega napisu »milodari za cerkev«, čeprav se ustavlja pri tem svetišču na stotine vernikov iz Slovenije, da ne omenim slovenskih pobožnosti, ki jih imajo večkrat na leto v tem svetišču tržaški Slovenci. Tudi v tem pogledu smo še daleč od resničnega ekumenizma.

Opazovalec

iznenadil neznano, za dva vrabca veliko ptico. Radovedno ga je pogledala in odletela. Kdo je poznal to lepoticco? Nič. Od svojih znancev Počivalnik ni zvedel nič. Koliko ptic pa navadni ljudje poznajo? Vrabce, vrane, kvečjemu še kosa ali žolno, pa smo že skoraj pri koncu. Za kure sploh ne mislijo, da so ptice!

Pot pa je Počivalnika zanesla v Zagreb in se je tam potrudil v zoološki muzej. Hitro je našel svojo zeleno ptico, ki je bila kobilarjeva samica. V stekleni omari je bila seveda malo podobna svoji lepi, v silnati zeleni plašč oblečeni sorodnici. No, in ker je bil že ravno tam, se je Počivalnik po muzeju med ptiči še malo ogledal in pri pogledu na jate neznanih in velikih ptic izgubil vsako veselje za učeno ornitologijo. Po še nekaterih neuspelih poskusih, da bi globlje prodril v ta naravoslovni svet, je vrgel puško v koruzo ter ostal občudovalec narave samo na svojih sprehodih ali pri branju kratkočasnih prirodpisnih zanimivosti v vsakdanjem ali revialnem tisku. V svobodni naravi je poezija narave dostopnejša kot pa v besednjakih in učbenikih. To poezijo je pa ravno

Bralci pišejo

Zadeva starih upokojencev se ne premakne

Mi stari upokojenci smo za občino, pokrajino, deželo in državo zanimivi le, kadar gre za volitve. Drugače pa naše upravičene želje sistematično prezirajo vsi tisti, ki so poklicani, da bi nas ščitili. Celotni sindikati upokojencev se za nas malo brigajo in nas zanemarjajo bodisi, ko gre za intervencije na uradih INPS-a ali pri ministrstvu za javno skrbstvo.

Nedavno smo brali tiskovno poročilo vseh treh sindikatov CGIL, CISL in UIL. V njem je rečeno, da so predsedniku polslovske zbornice in senata predložili pereča vprašanja upokojencev. Ta so:

1. upokojencem naj se izplača enkratna doklada 13.000 lir kot nadomestilo premične lestvice, ki lani ni bila vzeta v poštev;
 2. v senatu je bila postavljena zahteva, naj se pri končni davčni reformi oprosti davščine upokojenci z nizko pokojnino;
 3. vsem upokojencem naj se prizna pravica do neposredne zdravstvene pomoči. Sindikalno poročilo že ve povedati, da so vse pristojne komisije skoro soglasno te zahteve osvojile. Torej smemo pričakovati, da ne bo prišlo do novih zaprek.
- Toda želeli bi našim sindikalnim predstavnikom priporočiti, da se na splošno več zanimajo za potrebe upokojencev in da bi predlagali spremembo zakona št. 153 z dne 30. 4. 1969, ki ureja premično lestvico. Sedaj namreč ni socialno pravična, saj je v korist zlasti tistim upokojencem z visokimi pokojninami.

V imenu več upokojencev

Ludvik Gantar, Gorica

★

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 15. do 21. avgusta 1971

Nedelja: 9.40 Kmetijski razgledi: Za in proti vmesnim posevkom. 10.45 Otroška matineja. 11.35 Mestece Peyton. 13.25 Helsinki: Evropsko atletsko prvenstvo. 18.25 Gluhi boksaer - ameriški film.

Ponedeljek: 17.40 Drežek in trije marsovci. 18.35 Kanjon reke Tara. 20.35 A. Strindberg: Gospodična Julija - predstava LG Celje. 22.10 Dürerjeva razstava v Nürnbergu.

Torek: 18.35 Prijatelj Ben. 19.05 Srečanje v Studiu 14: Brian Auger. 19.35 Znamenitosti male dežele: Mesto umetnosti. 19.48 Pešci ponoči. 20.30 Fantovščina - am. film.

Sreda: 16.30 Nogomet: Celik: Avstrija. 18.30 Pika Nogavička. 19.00 Risanke in lutkovni filmi. 19.20 Po sledih napredka. 20.30 I. Stivičič: Kam gredo divje svinje. 21.30 Naša srečanja na tujem: O človeku in elektrani.

Četrtek: 18.35 Družina - poljudno znanstveni film. 19.05 Enkrat v tednu. 19.02 Vse življenje v letu dni. 20.30 Tolstoj: Vojna in mir. 21.25 XXI. stoletje.

Petek: 18.35 Živčav (Umag). 19.00 Mestece Peyton. 20.30 Rose Marie - ameriški film. 22.25 Odiseja miru.

Sobota: 14.00 Bagsvaerd: Evropsko prvenstvo v veslanju. 18.30 Po domače z ansamblom Borisa Terglava. 18.55 Bratovščina Sinjega galeba. 20.35 A.P. Čehov: Medved. 21.10 Svet otokov in atolov. 21.30 Maščevalci - serijski film.

Odstop avstralskega nadškofa

Kardinal Gilroy se je iz zdravstvenih razlogov odpovedal vodstvu nadškofije Sydney v Avstraliji. Sv. oče je njegovo odpoved sprejel in se mu s posebnim pismom zahvalil za njegovo delo za Cerkev. Sv. oče je že imenoval novega nadškofa.

Počivalnik iskal. Včasih je vendarle vzel v roke tisti preklicani ključ za spoznavanje rastlin ali celo kupil kakšno drugo drobno knjžico. Potegnila ga je reklama! To pa je že zelo redko. Kljub vsemu je v spoznavanju narave iz leta v leto z drobnimi koraki napredoval ter vedel več kot marsikdo drug in imel svoj zaželeni užitek brez vseučiliškega znanja.

Kakšna uganka ga je včasih le malo bolj pobodala!

Lepo pomladno popoldne je bilo. Počivalnik je stal na strmem bregu nad Savo. Sonce je kopalno žarke in jih razsipalo v drobnih rečnih valovih. Počivalniku je potegnila pogled nase precej velika črna ptica, ki je plula v zraku precej nizko naravnost proti njemu. Poznal je ni. Take ptice ni še nikoli srečal. S precej dolgimi, ozkimi peruti je mirno in zložno veslala po zraku. Mirno in zložno, pravim. Vsa je bila črna, le glava — in to je bilo nenavadno — ji je živodreče žarela v soncu, kateremu je plula naproti. Prosim: črna nemajhna ptica z rdečo glavo, žarečo v soncu... Bilo je, kakor da bi glava gorela!

(se nadaljuje)

Izjava Slov. ljudskega gibanja v Gorici

Prejeli smo s prošnjo za objavo: *Izvršni odbor Slovenskega ljudskega gibanja v Gorici, zbran na redni seji v Gorici dne 9. avgusta 1971,*

glede na škodljivo polemiko v tisku o predstavnosti v deželni svet;

potem ko je ugotovil, da se je v pretekli mandatni dobi goriški predstavnik dr. Anton Kacin sam odpovaldal ponujenemu mestu v deželni svet (kakor je sam izjavil na ustanovnem občnem zboru SLG v Gorici);

ker odklanja vsako osebno interpretacijo tega problema in morajo politični predstavniki služiti le svojim volivcem, oziroma vsej naši manjšini, in ne svojim osebnim koristim;

ker bi zaradi nepredvidenega izida zadnjih deželnih volitev, niti po odstopu dr. Draga Stoke ne prišel v deželni svet goriški predstavnik, ampak vnovič Tržačan, ki je bil izvoljen na drugem mestu;

in ker je dosedanje delovanje dr. Stoke izredno plodno in aktivno, še posebej z ozirom na reševanje problemov, ki zadevajo Goriško, Beneško Slovenijo in Kanalsko dolino, s katerim se SLG popolnoma strinja in ga v celoti podpira;

da izvede sklep sveta Slovenskega ljudskega gibanja, ki je bil sprejet 24. 7. 1971,

IZRAŽA

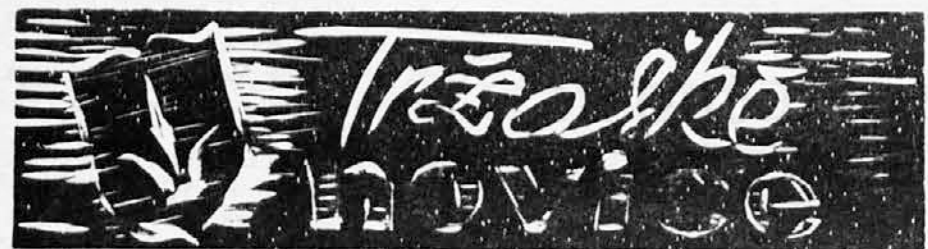
dokončno ostališče, da naj dr. Drago Stoka ohrani svoje mesto do konca te mandatne dobe;

APELIRA

na politične partnerje, da trezno presodijo sedanj položaj in opustijo vsako nadaljnjo akcijo, ker bi le škodila naši skupni politični stvari.

Seja Slovenske demokratske zveze v Gorici

V torek 10. avgusta se je sestal pod predsedstvom prof. Bratine na redni seji

Ustanovljeno amatersko gledališče v Trstu

Na pobudo skupine ljubiteljev gledališke umetnosti so v Trstu ustanovili Slovensko amatersko gledališče, ki bo začelo z rednim delom meseca septembra.

Namen novega gledališča je, da načrtno goji amatersko gledališko umetnost, da posreduje gledališke predstave v vsako slovensko vas. Izbirati hoče taka dela, ki so sodobna, a istočasno ljudska.

Za predsednika Slovenskega amaterskega gledališča je bil izvoljen Sergej Verč. V upravnem odboru pa so bili izvoljeni še na slednji: Boris Mihalič, Marjan Pertot, Igor Tuta, Sandy Pertot, Vojko Slavec, Milica Kravos, Anica Zerjal, Sergij Cerkevnič.

Nov vladni komisar

Na predlog notranjega ministra Restiva je ministrski svet imenoval za novega vladnega komisarja v Trstu dr. Nicola Abbescio, ki je bil doslej prefekt v Ferrari. Dosedanji prefekt v Trstu dr. Lino Cappellini je zaprosil za upokojitve.

Veseli dogodek

Zadnje dneve julija se je v družini našega sodelavca prof. Marjana Bajca rodil sinček Ivan. K veselemu dogodku iskreno čestitamo, zlasti gospe Mirandi. Čestitkam se pridružujejo tudi prijatelji.

Nekoristno pogrevanje starih stvari

Člani Slovenske skupnosti v Dolini so objavili resolucijo, v kateri izražajo solidarnost z oproščeni Slovenci, ki jih je sodišče spoznalo za nedolžne v znani »dolinski zadevi« ter opozarjajo vso slovensko javnost na budnost pred porajanjem fašizma. Obenem so izdali letak zelo kritične vsebine proti predsedniku tržaške SDZ dr. Agnelettu.

Glavni odbor Slovenske skupnosti tega nastopa dolinske sekcije Liste Slovenske skupnosti očitno ni podprl, saj je v njegovi izjavi rečeno, da se je to zgodilo brez njegove vednosti. Ker je dr. Alojzij

odbor SDZ, ki je v glavnem obravnaval probleme slovenskih šol. Tako so razpravljali o akciji za prevoz slovenskih otrok iz furlanskih krajev v slovenske osnovne šole. Poleg tega so ponovno pretresli celotno zadevo gradnje slovenskih šol v Gorici in se domenili za potrebne korake v tem smislu. V nadaljnjem je odbor razpravljaval o raznih vprašanjih, tako o problemu naše globalne zaščite, o sodelovanju z našimi tržaškimi političnimi partnerji in podobnem. Seji je prisostvovala tudi pokrajinska svetovalka Marija Feričič.

Tragična smrt dveh mladih fantov

Zelo boleče je v vsej slovenski skupnosti odjeknila vest o tragični smrti dveh mladih fantov iz Steverjana in Oslavja, ki sta se v soboto 7. avgusta utopila v reki Idrijci blizu Dolenje Trebuše.

Tisti dan sta 24-letni Ludvik Terpin in 19-letni Bogdan Radikon napravila izlet v dolino reke Idrijce. Mrzli vrtnici, ki jih nista poznala, so bili zanj usodni. Ko ju je bližnji cestar potegnil iz vode, sta bila že mrtva.

Ludvik Terpin je bil uslužben v mesnem oddelku veleblagovnice Standa v Gorici, Bogdan Radikon pa je bil zaposlen v mehanični delavnici Marega & Vončina v ul. Trento v Gorici.

Pogreb se je izvršil v torek 10. avgusta. Terpina so pokopali v Steverjanu, Radikona pa v Pevni. Vsem prizadetim izrekamo iskreno sožalje.

Akcija za prevoz slovenskih otrok iz Tržiča in Ronk v Doberdob

V zvezi s predlogi v pokrajinskem svetu je g. župan iz Tržiča navezal stike z župani sosednjih občin za prevoz otrok v slovensko osnovno šolo v Doberdob. Pomembna pobuda bo imela uspeh le, če se bodo prizadeti starši za to resno in hitro zavzeli. Za vpisovanje bodo dana točna navodila.

Tul kot predsednik odbora za pomoč razlaščenecem prejel v oprostilni razsodbi najlepše osebno zadoščanje, je nova resolucija samo razpihala že pogašeno žerjavico. Obenem izdani letak prav nič ne koristi odstranitvi razdora, do česar naj bi čimprej prišlo med Slovensko skupnostjo in Slovensko demokratsko zvezo v Trstu. Prav zaradi skupne obrambe slovenskih pravic in skupnega nastopa zoper prebujajoči se fašizem bi bilo pametno, bojno sekuro v zvezi z »dolinsko zadevo« dokončno zakopati.

Opčine

24. avgusta bo god župnijskega zavetnika sv. apostola Jerneja. Na predvečer praznika, 23. avgusta, bo kakor vsako leto večerna sv. maša ob 20. uri. Sledilo bo slovesno pritrkovanje zvonov. 24. t. m. bo sv. maša ob isti uri.

Zunanja slovesnost sv. Jerneja pa bo v nedeljo 29. avgusta: ob 9. uri bo slovesna sv. maša, po njej pa procesija s štirimi oltarji okrog cerkve. Popoldne bodo še slovesne večernice in kulturni spored v Finžgarjevem domu.

Lepo vabimo vse župljane k doživetemu praznovanju zavetnika v veri, kar naj se pokaže s prejemom zakramentov in gorečo skupno molitvijo. Vabljeni tudi vsi otroci in mladina!

V petek 6. avgusta je imel cerkveni pevski zbor sejo. Pregledal je delovanje zbora v preteklem letu in nakazal program za nadaljnje delo. Načrtno delo je danes tudi za zbere nepogrešljivo. To je rodilo pri našem zboru lepe sadove. Hvaležni smo odboru za vso požitljivost pri tihem in nesebičnem delu, ki ga je opravljal, pa tudi vsem članom zbora s pevodjem in skladateljem g. Maličnem na čelu.

Ob tej priložnosti ponovno vabimo mlada dekleta in mlade fante, naj pogumno pristopajo v vrste zbora, ki opravlja veliko poslanstvo med našimi ljudmi.

V petek 13. avgusta bo kratka seja župnijskega sveta.

Na praznik Marijinega vnebovzvetja 15. avgusta ob 18. uri bo v Marijinem svetišču na Peči (v Glinščici)

SV. MAŠA S PETJEM

Pred sv. mašo bo pobožnost rožnega venca in litanije.

12. septembra bomo imeli 23. marijanski shod. Ze sedaj pristrčno vabimo vse Marijine častilce od blizu in daleč!

Upamo, da bomo po Marijanskem shodu že lahko kmalu začeli z elektrifikacijo domačih zvonov, dasi bomo verjetno v tem oziru zadnji na Krasu. - *Župnik*

Dve vesti z Repentabra

V soboto 7. avgusta je bil na Repentabru pomemben dan. V bližini občinske hiše so položili temeljni kamen za novo stavbo osnovne šole. Po dolgih letih posredovanj je končno repentaborskim občinskim upraviteljem uspelo dobiti potrebno denarno podporo za gradnjo te tako pomembne stavbe. Med drugimi ima gotovo veliko zaslugo pri tem repentaborski župan Miha Guštin, ki je v soboto imel čast ob prisotnosti številnih predstavnikov oblasti položiti temeljni kamen nove stavbe. V prostorih stare šole pa bodo uredili telovadnico ter prostor za kulturne prireditve.

Istega dne je bila pred občinskim sedežem tudi razdelitev nagrad razstavljalcem IX. šagre repentaborskega terana. Prvo nagrado je prejel Ivan Skabar iz Velikega Repna 30, drugo Karel Skabar iz Velikega Repna 23, tretjo Roman Purič iz Velikega Repna 13. Nagrajenih je bilo nato še 11 drugih razstavljalcev.

Rabelj

Našo rudarsko naselbino je spet obiskala smrt. V soboto 31. julija se je 43-letni Mani Klavora vrnil z dela. Po kosilu se je kot po navadi ulegel na divan. Ni se več dvignil. Zadel ga je kap. Zapustil je ženo in tri otroke med 7. in 13. letom starosti. Vsi, ki smo ga poznali, izrekamo sožalje preostalim. - *T. C.*

ZA KMETOVALCE

Gerbera

V zadnjem članku je bila opisana v glavnih potezah gojitev gerbere na prostem in v rastlinjakih. Danes pa si oglejmo še nekaj njenih zanimivosti.

Gerbero navadno razmnožujejo s semenom, ki pa mora biti sveže, ker hitro ostari in že v tretjem mesecu zgubi polovico kalivosti. Za setev rabijo lončke ali plitke zabojčke, katere napolnijo z mešanico komposta in peska. Vanjo potaknejo semena s čopkom navzgor. To se opravi v avgustu ali septembru in po možnosti v rastlinjaku ali zaprti gredi. Seme kali v 10-12 dneh. Mlade rastline je treba skrbno zalivati. Čez en mesec jih presadijo v zabojčke ali lončke s premerom 5-6 cm. Za to presajanje potrebuje gerbera bolj skrbno sestavljeno mešanico: en del dobre vrtno prsti, en del zrelega gnoja in en del komposta ali šote; na vsakih 100 kg te mešanice pa primešajo še 0,5 kg mlete roževine, 0,4 kg superfosfata in 0,1 kalijevega sulfata. Čez en mesec ali dva sledi drugo presajanje; sedaj v lončke s premerom 9-10 cm ali pa se presadi rastline na stalno mesto.

V prostoru s 14-18° C bo gerbera dala prve cvete v 10-12. mesecu po setvi; do čim na prostem, kjer pozimi počiva, bo začela cvetiti šele 15-18 mesecev po setvi. Vrtnarji nabirajo cvetje šele 3. ali 4. dan potem, ko se je odprlo. Če bi ga odrezali prej, bi se za vedno zaprlo.

Kdor hoče imeti zanesljiv pridelek, mora skrbno paziti na škodljivce in bolezni, ki napadajo gerbero. Moral jo bo braniti pred ušmi, tripsi, rdečim pajkom, jeguljicami, polži in prav tako pred sivo plesnijo. Gerbera je tudi občutljiva ob dnu stebela, ki rado gnije, če je rastlina pregloboko posajena in preveč v mokrem.

Inž. Janko Košir

Tudi na Irskem gre na slabše

Pred desetimi leti je na leto 3.500 študentov izbralo duhovniški poklic; sedaj je to število padlo na 2.500, kar pa je še vedno daleč nad evropskim povprečjem.

Kaj je sv. pismo?

Pod tem naslovom je začel madžarski radio vrsto oddaj o sv. pismu. Pri oddajah sodelujejo tudi bogoslovni profesorji. Kdaj se bo kaj podobnega zgodilo tudi v Ljubljani?

Za misljone: S. A. daruje v zahvalo 10.000; v počastitev pok. Jožeta Vidmarja N. N. 5.000; Marija Slama 2.000 lir.

RADIO TRST A

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 15. do 21. avgusta 1971

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Schubert: Trije glasbeni utrinki. 11.15 »Na strmi poti«. Mladinska radijska igra. 11.35 Ringaraja za naše malčke. 11.50 Vesele harmonike. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.30 »Puran z leseno nogo«. Radijska igra. 16.30 Parada orkestrrov. 17.30 Revija zborovskega petja. 18.00 Po dobe in glasba. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 19.30 Filmska glasba. 20.30 Ljudske pesmi v komorni predelavi. 20.45 Ljubezenska lirika.

Ponedeljek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 17.35 Mladina v zrcau časa - Kam po maturi? 18.30 Simfonična dela deželnih skladateljev. 18.55 Ljubljanski jazz ansambel. 19.40 Polifonski zbor iz Rude. 21.00 Socialno vprašanje v slovenskem romanu: (4) F. Milčinski: »Ptički brez gnezda«. 21.20 Nepozabne melodije.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 18.30 Komorni koncert. 19.00 Otroci pojó. 19.10 C. Piermani: Kako posluje italijanski parlament (6) »Razprava v skupščini«. 19.40 Zbor »L. Bratuž« iz Gorice. 20.30 Tjardovič: »Mala Floramya«, opereta v treh dejanjih.

Sreda: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Na elektronske orgle igra Millan. 12.10 Evropske prestolnice (7) »London«. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slovarček sodobne znanosti - Na počitnice. 18.30 Sopranistka Ljuba Berce-Košuta. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Jazzovski ansambli. 19.40 Španske pesmi. 20.30 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Harmonikar Wolmer. 12.10 G. Bartolozzi: Otroci v prvih letih svojega razvoja (7). »O higijenskih pravilih pri skrbi za otroka v prvem letu življenja«. 18.30 Romantične simfonije. 19.10 V. Beličič: Kraške črtice: »Rumeni nagelj«. 19.45 Pariški vokalni ansambel. 20.30 A. Pregarc: »Zelena vstaja«. Radijska drama v dveh delih. 21.35 Skladbe davnih dob.

Petek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi. 19.10 Zgodovina prometnih sredstev (7) »Od parnika do atomske podmornice«. 19.40 Moški vokalni kvartet »Zvonček«. 20.45 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 Poklici: »Perice na potoku«. 16.10 Operetne melodije. 16.30 Plesna čakanja. 17.20 Za mlade poslušavce: Popevke dneva - Beseda o poeziji - Moj prosti čas. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Mozart: Trio v g-duru. Izvaja Slovenski trio. 18.45 Panorama hrvaške lahke glasbe. 19.10 Svet v očeh slovenskih popotnikov (8) N. Kraigher: »Procesija z Budovim zobom«. 19.40 Zbor slovenskih madrigalistov iz Ljubljane. 20.30 Teden v Italiji. 20.45 F. Jeza: »Brez sledu«. Radijska kriminalka.

Pismo iz kolonije v Ovaru

Slovenski koloniji, ki jo že vrsto let v gorah organizira Vincencijeva konferenca iz Trsta, so se letos pridružili še goriški otroci. Sedaj je na počitnicah v Ovaru 28 goriških deklic. Največjo skupino vodi gđ. Bernarda Radetič z Goriškega, druge punčke, ki so to želele, pa so se pridružile tržaškim prijateljicam, ki jih je 71. Vzdušje in razpoloženje v koloniji je res zelo lepo in prijetno. Gospe v kuhinji skrbijo pod vodstvom skrbnega ekonomista g. Hvaliča za želočke, vzgojiteljice pa za vzgojo in zabavo. Bolničarki pa je poverjena po zdravniških navodilih skrb za zdrave otroke. 9. avgusta nas je obiskal goriški nadškof msgr. Cocolin s svojim spremljevalcem. Deklice so se takoj znašle in so mu v pozdrav zapele in zaplesale. Pa še drugič kaj več! Za sedaj pa še to: pišite svojim otrokom, saj se vsake razglednice od doma zelo razveselijo.

Udeleženka kolonije

OBVESTILA

V Zavodu sv. Družine v Gorici je trenutno tečaj za popravne izpite v jesenskem roku. Istočasno je odprto vpisovanje v zavod za prihodnje šolsko leto. Starše naprošamo, naj ne odlašajo z vpisom do zadnjih dni.

Duhovne vaje za dekleta v Trstu bodo od petka 20. avgusta zvečer do ponedeljka 23. avgusta zvečer v provincialnem domu Solskih sester v ul. delle Docce 34. Vodil jih bo g. Lojze Zupančič.

DAROVI

Za Katoliški dom: uprava »Katoliškega glasa v hvaličen spomin pok. Frančiške Podgornik 10.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: družini Drole-Rijavec namesto cvetja na grob pok. Cirila Cej 5.000 lir.

V spomin pok. Frančiške Podgornik darujeta Anton Lapanja in Jožica Bone po 2.000 lir za Kat. dom, za katoliški tisk in Alojzijevišče.

Ob drugi obletnici smrti očeta Jožefa Koršič daruje sin Anton za moški zbor »Mirko Filej« 5.000 lir.

Za svetoivanski Marijin dom v Trstu: namesto cvetja na grob pok. Marija Gerdola sestra Antonija 10.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Marija in Franko Saksida 2.000 lir v počastitev pok. Ludvika Prelli; v spomin pok. Cecilije Zotti daruje 2.000 lir njena prijateljica Lina; ga. Ovčarič 3.000 lir.

Za Marijanišče: namesto cvetja na grob pok. Nade Sosič daruje Marija Kralj iz Padrič 1.000 lir.

Za cerkev sv. Jerneja na Opčinah: družina Granier-Suligoj ob krstu hčerke Katje 5.000; družina Kralj ob krstu prvorojenke Katje 3.000; družina Suligoj ob krstu sinčka Danijela 5.000; dva romarja s Sardinije 2.000; ga. N. N. 2.500; ga. Benčina 500; Jelerčič Jože-Vrabc Marija, ob poroki, 10.000; Vaclik Karel 4.290; gđc. N. N. 2.000; Vremec Marija 2.000; v spomin očeta Franca Dolenc, otroci ob 25. obletnici smrti 15.000; v cerkvi 22.100 lir.

Za obnovitev cerkve sv. Florijana v Banah: N. N. 20.000; N. N. 10.000; N. N. 40.000; B. N. 10.000; nabirka 151.500; nabirka 4.500; druž. Bani, Bane 74, v počastitev pok. Viktorije Budai ob 5. obletnici 5.000; Gorjup Zofija v spomin moža Alojza 5.000; nabirka 1.500 lir.

Za obnovitev cerkve Lurške Matere božje v Ferlugah: Gecce Pavla 2.000; N. N. 2.000; v cerkvi 5.000; Renčelj Marija, ob hčerini poroki, 5.000; Andolšek Ernesta 1.000; Grahor Tončka 1.000 lir.

Za prizidek teološke fakultete v Ljubljani: Marija Slama 10.000 lir.

Za malo semenišče v Vipavi: T. B. daruje 3.000 lir v počastitev pok. dekana S. Podobnika.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

V torek 10. avgusta nas je nepričakovano zapustil naš predragi

Slavko André

Zalostno vest sporočajo žena Milena, sin Slavko z ženo in vnukinjo Vislo, brata Leopold in Marijan z družinama ter vse ostalo sorodstvo.

Dragi pokojnik je našel svoj zadnji dom na goriškem pokopališču, kjer so ga pokopali v četrtek 12. t. m.

Trst, Ljubljana, Sarajevo,
12. avgusta 1971

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: Trgovski 70 lir omrtnice 100 lir; k temu dodati 8% davek za registrski urad.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

UPRAVA HOTELOV »BLED« IN »DANIELA«
via S. Croce in Gerusalemme 40, tel. 777102, Roma - Rim

sporoča slovenskim rojakom v Rimu, da ima sedaj redno
v zalogi slovenska vina, Rogaško in Radensko slatino